

Bence Lajos

Van egy Traktor

(Fiatal íróknak, alkotóknak – ha nem is érti mindenki minden sorát)

Még senki sem látta, de bizonyára létezik. A virtuális valóság részeként. Írtak róla a lapok, a rádióban is elhangzott. A legutóbbi információ szerint nem kirakati a gyönyörű gép, hanem lerakati darab, valahol. Ott is lesz, amíg végső gazdára nem talál (legkésőbb a garancia lejártáig).

Van egy traktor, John Deer vagy más márka. Kinek is fontos már ez, lényeg, hogy megvan. S már el is érkeztünk az irodalom feladatának a boncolgatásáig. Miért is kell? Miért van rá szükség? A főnti példával: miért is kell, mire is jó egy „lerakatra” ítélt áru?!, esetleg véglegesen hanyagolásra ítélt tárgy, vagy gép? Senki sem tudja! S kinek kell az irodalom-úgyszintén?! Csak van, restségében és magányos óráiban is csak egzisztál. Tehát létezik, míg előbb-utóbb kiutat talál magának - kiadják. De megtörténhet, hogy soha sem kerül az olvasó elé. (Magántólke gyanánt, marad az írónak.)

De mégis van egy traktor! S itt – a plagizálás veszélyét is vállalva – a magában is fejlődést, a megmaradást szolgálja, ahogy az irodalom is! Vagy mégsem? Akkor óriásit tévedtem! Alkotni azonban kell! – mondta Dorina Keszthelyen, mikor neki szegeztem a kérdést. Sőt, szükséges! S bár nagy a csábítás minden oldalról, „közérdekű- közlendőket- közzé-kívánatos” tenni! Persze, ha arra érdemes!

Ifjúság és öregebbek – ne tegyétek le a tollat! Még van mondanivalótok a világnak, vagy, ahogy a költő írja: „amíg lesz egy tőke is, s lesz itt egy csepp víz is, mag és domb” (Halász A.), hazátlanként és kiteszítottként is hirdetni: „ez az én hazám”, magánterület, honnan azért – fegyverhasználatról szóló engedély ide, vagy oda . A szó, a vallomás lerakatra nem tehető – mert hírértéke folytán: törékeny és romlandó. Ítélni felette nem lehet! Gyenge hajtásait a fagytól, virágait és gyümölcsét a naptól is óvni kell! Ezt próbáltuk tenni mi is, s ezt tegyétek ti is, utánunk jövök! Ha nem lesz igazi valóság, hát virtuálisan – kitörölhetetlen kézjegyeitekkel!

Philips rádióval a Táskarádiót hallgatva

Történt, hogy a vendégmunkásként Nyugaton dolgozó Karcsi unokabátytól egyik hazalátogatása alkalmával, egy kisméretű Philips tranzistoros rádiót kaptam ajándékba. A hazai viszonyokra csak nehezen átváltható frekvencia-sáv azonban a Kossuth Rádiót tökéletesen fogta. Főleg a határmenti térség, a határhoz legközelebb eső részében szinte „sztereo” minőségben és erősségben jött az adás. A miniatűr táskarádió a Táskarádió műsora is fel-felhangzott. Komjáthy György műsorai megkülönböztetetten.

A tehenek őrzésével összeegyeztethető rádióhallgatásnak voltak korai „áthallásai” is. Így történt, hogy a garanicsárok által sűrűn járőrözött Nagyréten – „dozvolával” a zsebemben hallgatva a rádiót, éppen a Táncdalfesztivál-győztes Kissrác szólt. Az „elvisznek engemet, rosszarcú emberek” sor felhangzása közben a bokor fölé három marcona granicsár-arc hajlott az ott heverésző, édeni zenében hősülő, 10 éves cingár fiú fölé. – Ájde idemo! szólt az egyik, s felszólított, hogy menjek velük a kb. fél óra járásra lévő őrre. A rádiómhoz kaptam, legdrágább nálam lévő értékhez, azonban elkérték, s már kísérték is fegyveresek. Út közben, bár készüléket sebtében kikapcsoltam, de az „elvisznek engemet, rosszarcú emberek” így is áthallatszott. A nyomorult kis, a cigarettásdoboznál alig nagyobb rádiót a kihallgatás alkalmával, mint „bűnjelet” emlegették, a határon túlról beáramló „ellenséges propaganda” egyik tömegkommunikáció által terjesztett vevőkészülékének, amit végül is sikerült megmentenem. A közben esteledésre forduló idő, ki tudja, milyen állati áthallás következményeként, hogyan teheneimmel együtt én is hazakerültem.

Hosszú évvel később az együttesnek a huliganizmushoz kötött „felforgató” tevékenysége, melynek következtében Koncz Zsuzsa nagylemezének betiltásával érte el tetőfokát, Boldizsár Iván római nagykövet, Erdős Péter barátja elérte, hogy a letiltást feloldják, de az „együttest”, már nem lehetett megmenteni, a Fonográfból folytatták – szárnyszegetten.

Gyilkosra várva

Hetek óta üldözési mánia környékez. A lakásban felejtett holmiért viszsztatérve, a néhány perccel korábban becsukott, esetleg csukva hagyott ajtó már gyanút kelt, vajon nem közben surrant-e be leendő gyilkosom. Félve közeledek a lakásbelső felé, egy égve felejtett villany elég a pánik-szerű reakció kialakulásához. Megdermedek, lefagyok, hallgatózom. Dús fantáziám révén hallani vélem a kések egymáshoz csattanásának, az élezéshez szükséges, nyélre szerelt, kézi köszörű zaját. S ha meggyőződtem arról, hogy minden rendben, a most különösen hosszúnak tűnő, konyhára, nappalira, gyerekszobára nyíló folyosó legvégén áll a fő megpróbáltatás: a hálószoza. Ahonnan mintha némi fény szűrődne, mivel azonban hangokat is hallok, megint lehidalogok: mi van akkor, ha az ajtónyitás pillanatában leendő gyilkosom késsel a kezében, rutinos gyilkosok mozdulatával a szívem felé bök, esetleg – amennyiben nem finom gyilkosról van szó –, megpakolt, emésztési gáztól felfúvódott hasamat metszi fel.

Mindegy, maradék vakmerőségemet is összeszedve kilincsre helyezem a kezem: S láss csodát! - az eddig állandóan nyikorgó hangot hallató zár hangtalanul megenged, némi súroló hangot hallat, ahogy párját elhagyja. A szoba felragyog az égve felejtett éjjeli lámpa és a plafonról lecsüngő párja fényözönében. Gyilkosom sehol. Még egy óvatos mozdulatot teszek a beépített balkonrész felé, hátha ott rejtőzik? De ott csak az összedobált kartonokat és néhány téliesítés alkalmával bemenekített cserje, anyósnyelv tekint rám kérdőn, ideg-őrültre.

Kifelé haladva az ágyat még bevetem, – ami biztos az biztos –, emberformát gyűrök-simítok a párnából, plédből, a fejnek viszont, szinte tökéletlen figurájú plüssállat maciból fej-alakot is formázok. Nem árt az óvatosság, nem árt...